

Ledamot Nores fråga till välfärdsområdesstyrelsen om förebyggande av risker för FGM och människohandel i Västra Nylands välfärdsområde

I Finland är könsstympning av flickor och kvinnor (FGM) ett brott som uppfyller rekvisiten för misshandel eller grov misshandel och som sedan ingången av 2025 också utgör en särskild brottsrubricering i strafflagen. Också straffbarheten för tvångsäktenskap har förtydligats i strafflagen. Att föra ett barn utomlands för att utsättas för könsstympning kan också uppfylla rekvisiten för människohandel, liksom att tvinga någon till äktenskap eller att föra en minderårig utomlands i syfte att tvinga hen till äktenskap.

Enligt Institutet för hälsa och välfärd uppskattas omkring 10 000 flickor och kvinnor som har utsatts för FGM leva i Finland, och minst flera hundra flickor bedöms vara i risk för FGM. I skolhälsoenkäten 2019 uppgav 80 flickor att de hade blivit könsstympade, och hälften av dem var födda i Finland. Helsingin Sanomat rapporterade i februari att polisen har inlett de första förundersökningarna om misstänkta brott med anknytning till könsstympning av kvinnor i Kuopio och Tammerfors. Fenomenet är alltså fortfarande aktuellt också i Finland.

En stor del av offren för tvångsäktenskap eller utnyttjande av minderåriga förblir sannolikt oidentifierad. Antingen förblir fallen helt oupptäckta, eller så kan gärningarna ha behandlats som misshandel eller något annat våldsbrott. Åtals- och domsstatistiken över människohandel och tvångsäktenskap är fortfarande relativt begränsad i Finland jämfört med det som myndigheterna misstänker eller utreder. Det finns också nationellt kända fall där plötslig frånvaro från skolan eller resor utomlands inte har bemötts på behörigt sätt av lärare eller elevvården och där någon barnskyddsanmälan inte har gjorts, trots att risken varit uppenbar.

Välfärdsområdet har en central roll inom rådgivningar, skol- och studerandehälsovården, elevvården och barnskyddet, det vill säga i de tjänster där riskerna kan identifieras och där ingripanden i rätt tid kan förhindra allvarligt våld. Det är också viktigt att säkerställa att personalen har kompetens att ta upp dessa frågor på ett lyhört och tryggt sätt och att servicekedjorna fungerar utan dröjsmål.

I en artikel som publicerades i Helsingin Sanomat den 24 februari 2026 beskrivs Esbos praxis inom småbarnspedagogiken för att förebygga könsstympning. Enligt Förbundet för mänskliga rättigheter är Esbo en föregångare i Finland när det gäller att förebygga könsstympning. I artikeln får dock välfärdsområdets tjänster, såsom rådgivningarna, elevvården och den

övriga familjecenterverksamheten, liten uppmärksamhet, vilket understryker behovet av att utreda hur hela servicekedjan fungerar.

Vi undertecknade ledamöter ställer följande frågor:

1. Hur säkerställer välfärdsområdet att familjecentrets tjänster, till exempel rådgivningen, elevvården och andra tjänster för barnfamiljer, identifierar risker för FGM och människohandel riktad mot minderåriga?

Finns det en enhetlig, uppdaterad och förpliktande verksamhetsmodell, och samarbetar man med kommunerna?

2. Tas risker för FGM och människohandel systematiskt upp vid omfattande hälsoundersökningar i grundskolan och på andra stadiet?

Hur säkerställs att yrkespersonerna har kompetens att fråga om dessa frågor på ett lyhört och tryggt sätt i enlighet med ett trauma- och våldsmedvetet arbetssätt?

3. Vilka centrala nyckeltal följer välfärdsområdet upp (till exempel misstänkt risk, samtal där frågan tagits upp, barnskyddsanmälningar och utbildningarnas täckning)?

Om systematisk uppföljning saknas, avser välfärdsområdet då att införa sådan?

4. Hur säkerställer välfärdsområdet ett välfungerande samarbete till exempel mellan skolorna, polisen och barnskyddet i situationer där man misstänker att en minderårig förs utomlands för könsstympning eller för att tvingas till äktenskap?

Hur säkerställs att en barnskyddsanmälan görs utan dröjsmål i situationer som väcker oro och att den behandlas skyndsamt?

5. Hur säkerställs att en enskild yrkespersons tvekan eller feltolkning inte leder till att en barnskyddsanmälan inte görs eller att risken förblir oidentifierad?

6. Hur genomförs flerspråkig familjehandledning, kommunikation och rådgivning om kriminaliseringen av FGM och tvångsäktenskap i hela välfärdsområdet?

Hur säkerställs att dessa insatser når de familjer där risken bedöms vara verklig?

I Kyrkslätt den 24 februari 2026

Mia Nores

Undertecknade

den 24 februari 2026

Nores Mia / inlämnare av frågan

Immonen Ella

Nurminen Minna

Aittakumpu Birgit

Värmälä Johanna

Akinyemi Aino

Ahjoniemi Satu

Hiila Eeva

Rodriguez Elina

Paakkunainen Lotta

Valkeapää Terhi

Havu Isto

Vallin Riitta

Laine Aino

Salovaara Taru

Karimäki Johanna

Partanen Henna

Juuti Sini

Hukari Hanna

Vehmanen Emma-Stina

Ahonen Emmi

Hietanen-Tanskanen Ira

Hyrkkö Saara

Skaffari Laura

Westerholm Anita

Halkosaari Tommi

Aaltola Maija

Lindholm Julia

Keisteri-Sipilä Elli

Haapaniemi Timo

Pelkonen Anna

Mäkäräinen Karoliina

Markkula Markku

Laine Anna

Kokko Elina

Kajava Henna

Vanhanen Joel

Ahlroos Tiina